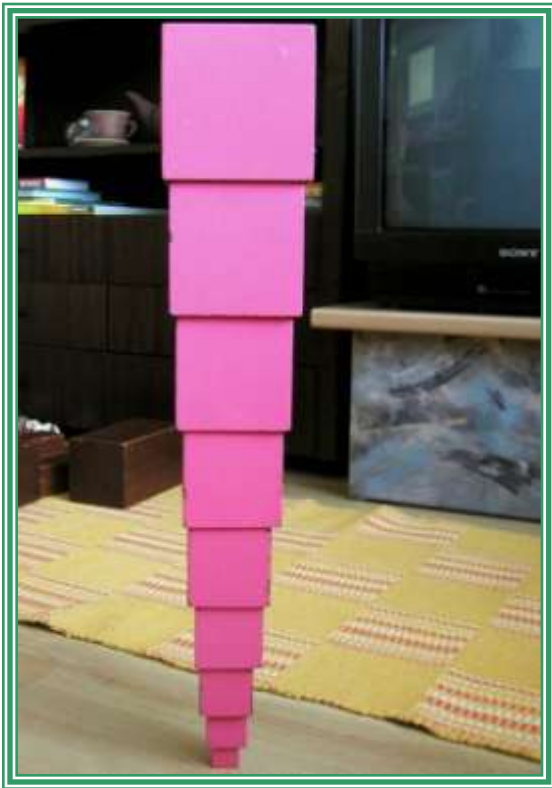

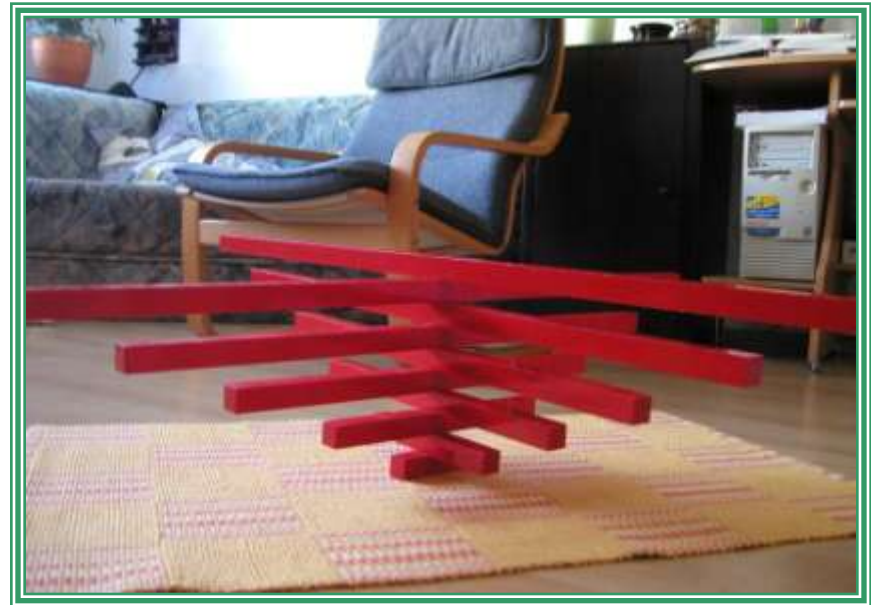
Smyslová výchova

- Pomůcky na smyslovou výchovu mě doslova okouzly svou přesností, krásným provedením a práce s nimi mě samotnou bavila moc. Proto jsem si je začala půjčovat domů ze školky a ze školy. Největším překvapením pro mě a mého manžela byl fakt, že je holky zvládaly s absolutní samozřejmostí a tam, kde jsem já viděla a čekala problém, pro ně žádný nebyl. Při práci se smyslovými pomůckami jsem své dcerky nejvíce poznala a nestačila se divit v kolika věcech jsem se mýlila – trpělivost, body zájmu, preciznost provedení, zkoumání – o svých dcerách jsem měla opačné mínění. Každé matce bych přála tenhle pocit poznání vlastního dítěte zažít. Myslím, že přesně tady může dojít k nepochopení mezi učitelem a rodičem. „Montessori učitel“ má možnost dítě při práci poznat někdy mnohem dokonaleji než jeho vlastní rodič. Samotné se mi stávalo, že jsem Slávce nevěřila, když mi o jedné nebo druhé holčičce říkala věci, které já jsem si myslela o té druhé. Po velice krátké době práce doma jsem jí dala za pravdu. To významné a objevné „AHA“ jsem v úvodních měsících práce používala nejvíce já.
- Co se týče Smyslové výchovy mám problém s tím, že nikdy nekončíme u pomůcky, ale začíná kolotoč otázek a touha zkoušet další pokusy, které s pomůckou souvisí. Mnohdy není možné rozlišit, kdy se nacházíme už v úrovni Kosmické výchovy. Proto se touto cestou omlouvám odborníkům v Montessori metodice, kterým možná při čtení mé diplomové práce budou vstávat vlasy hrůzou na hlavě. Pro mě ale byly a jsou důležitější spokojené tvářičky mých holčiček než striktní metodika.

Růžová věž je úžasná pomůcka pro objevování. Práce s ní holkám vydržela dlouho. Příliš je nezaujaly jednoduché kombinace, více je bavilo tvořit ty nejsložitější stavby. S těmi základními se asi dostatečně seznámily ve školce.

Totéž se stalo s červenými tyčemi. Proč se nepustit do těch nejsložitějších variant. Námětníky se listovalo tak dlouho, až objevily ten nejkurioznější. Jedna druhé držela pěsti a společně jásaly, když se stavba podařila. Pak už zbývalo jen zkoumat ze všech úhlů pohledu, zda je stavba bez chybičky.

Kombinace schodů a věže je také moc zajímavá a holky bavila dlouho a dlouho. Pojem krychle a kvádr zdomácněl okamžitě.

- Koukat na námětníky někdy stačilo a představivost, jak to udělat, fungovala. Jaký rozdíl asi je v těchto dvou stavbách?

Vida, kvádry a krychle k sobě pasují. Následují pouštění různých kuliček po schodech -a ty skákaly dolů opravdu mnohokrát.

A zase nejdeme do žádných jednoduchých staveb. Adrenalin stoupal, ale radost ze zvládnutého díla byla obrovská.

A konečně následuje ta nejsložitější stavba, ještě kousek a máme to.....

.....a je to hotové, užijme si to.....

.....experimentujeme.....

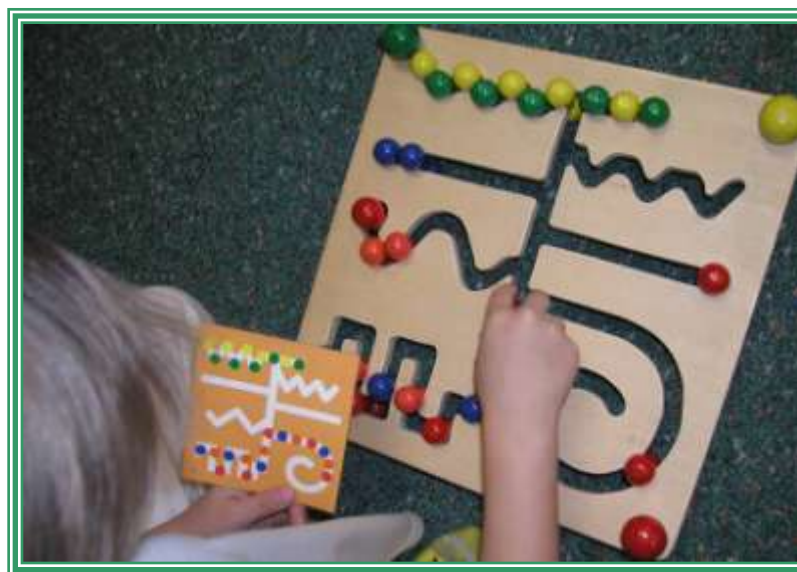
.....a experimentujeme.....

..... obrácená růžová věž mi stojí, ale na nejmenší krychliče to nešlo.....

..... kuličkové bludiště jsme objevily ve školce a hned jsme se daly do práce....

..... ve školce byly „nové“ pomůcky,
panečku, a moc nás bavily.....

Válečky s úchyty.

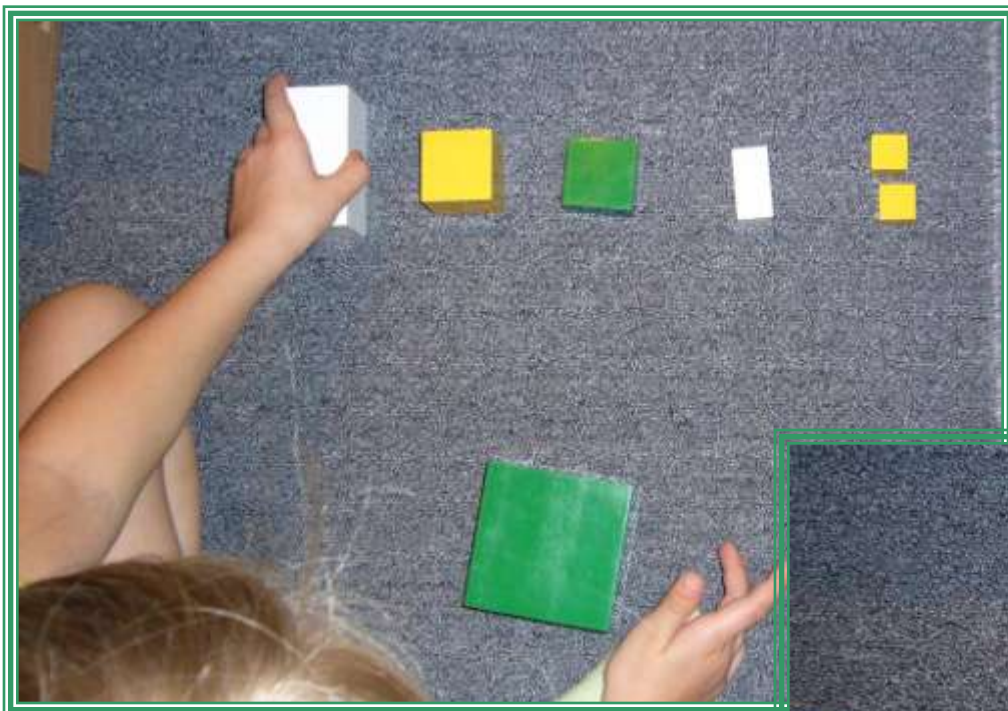
Pomůcka není nijak složitá, holky už ji znaly, přesto si ji rády občas připomenou.

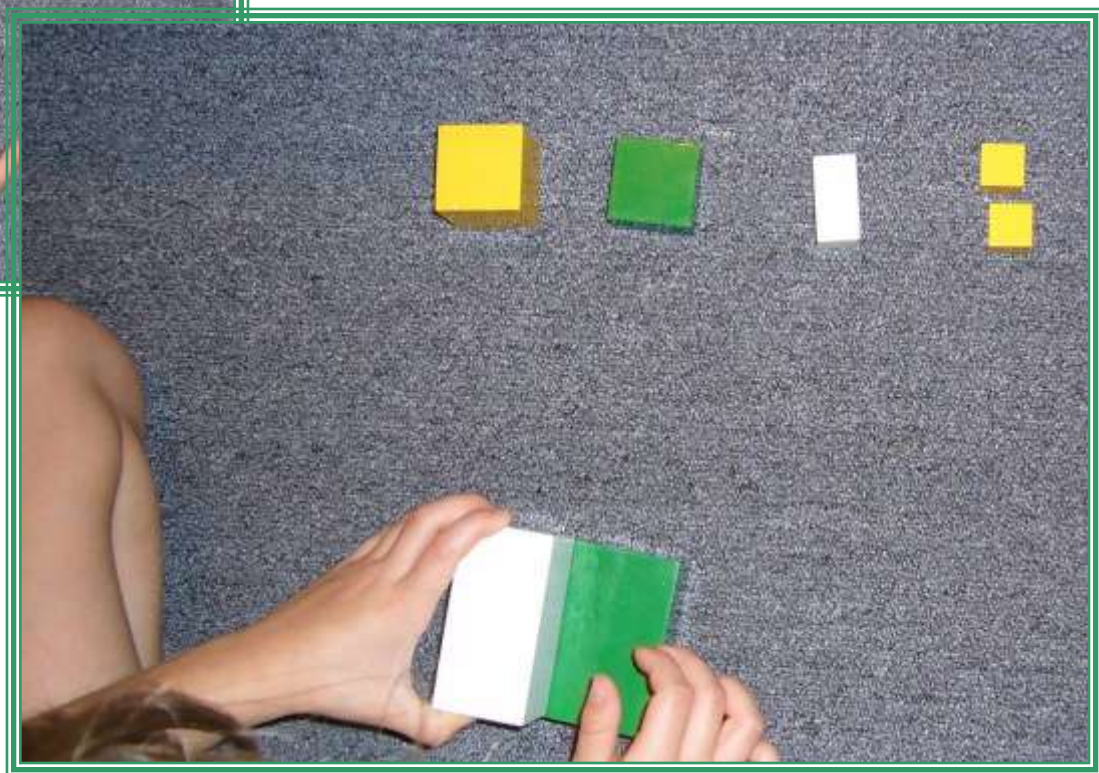
..... samozřejmě, že tahle
varianta byla
nejzajímavější.....

Materiál k demonstraci druhé mocniny.

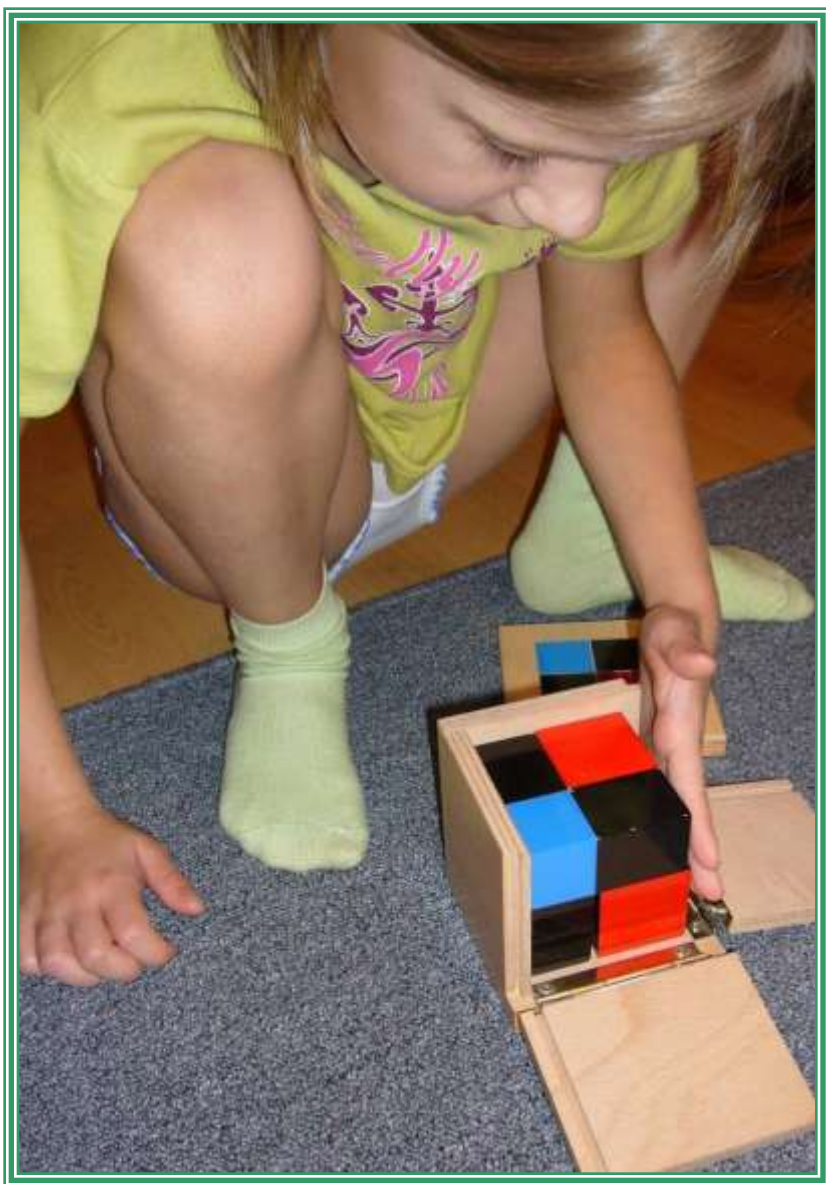
Jedná se o pomůcku, kterou neznám z přednášek. Holky si skládání téhle krychle oblíbily, okamžitě pochopily její zákonitosti a dosyta si jí užily.

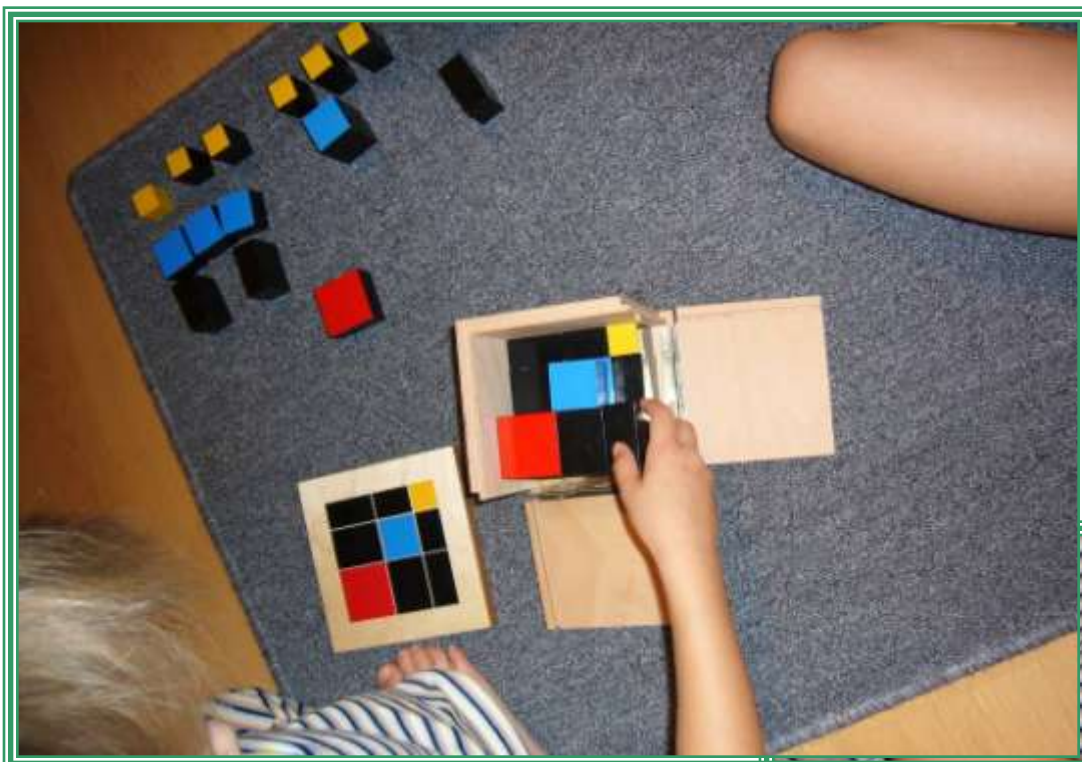
..... je to tak, každá
menší pasuje do větší
přesně dvakrát.....

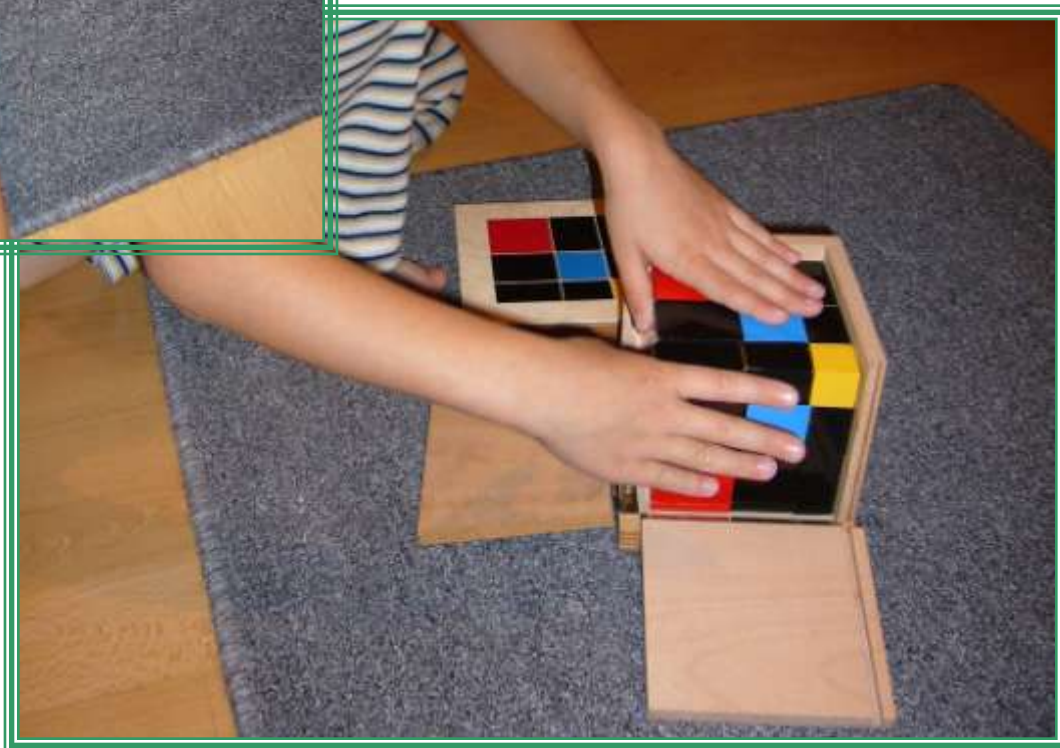
Binomická krychle je jednoduchá, tu máme složenou hned. Pokud ovšem dopředu známe základní pravidlo pro skládání. Tátu jsme nachytaly, neznal pravidlo a pěkně se potrápil.

.....skládat můžeme na víčko,
bez víčka nebo přímo do
krabičky..... ani Trinomická
krychle není problém, pokud
víme jak na to.....

..... a je to.....

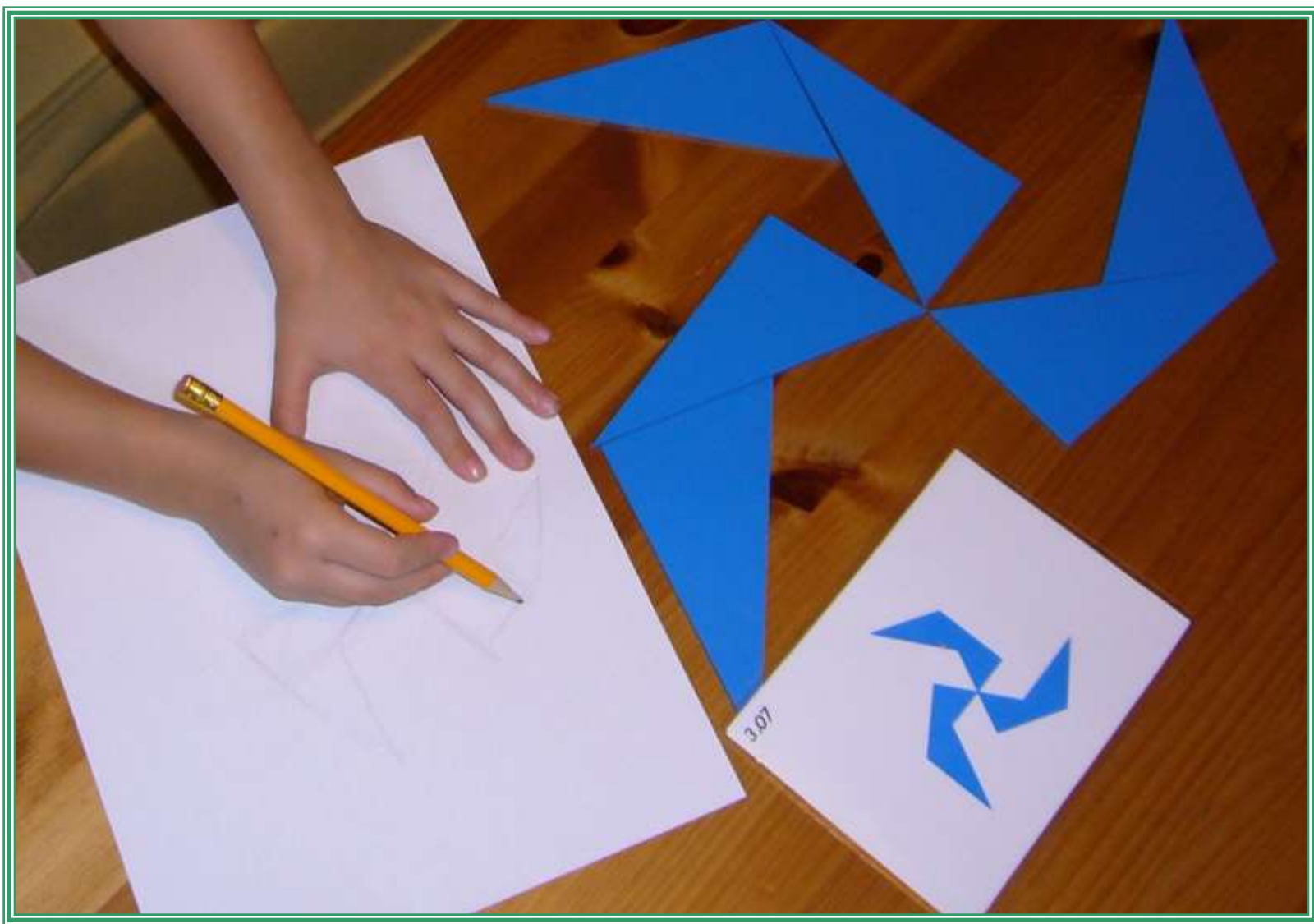

Piktogramy.

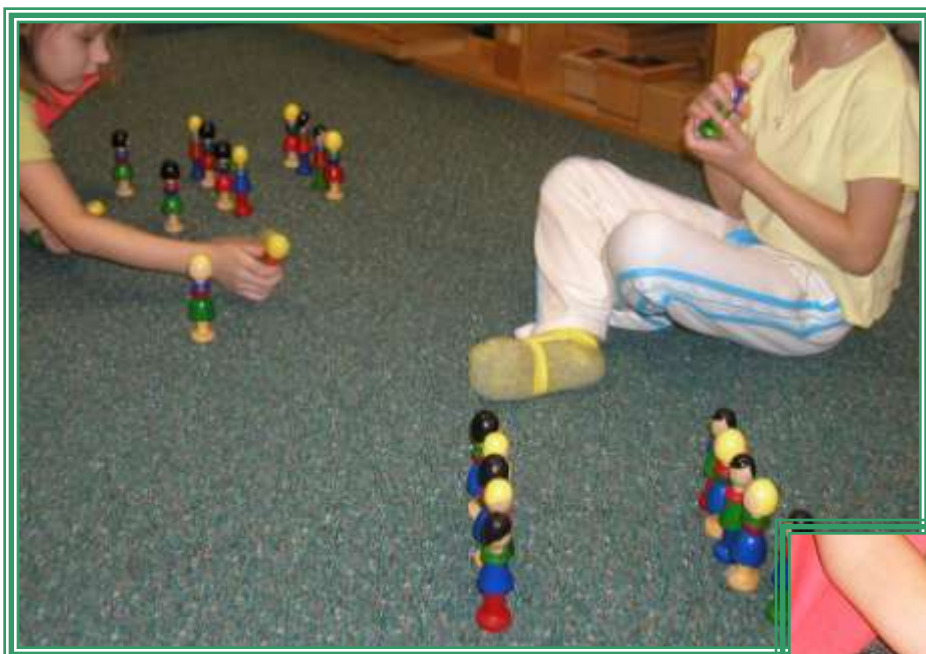
To jsou takové hlavolamy. Je s nimi docela fuška. Pokud se tedy skládají poprvé. Máme k dispozici spoustu námětníků a zkusíme.

..... ještěže mají námětníky na druhé straně návod.....
použily jsme ho nejednou.....

..... to je krása, zkusím to nakreslit.....

Při poslední návštěvě školky Kiki objevila dřevěné panáčky, ze kterých byla úplně „unesená“. Zkusily jsme je třídít podle mého zadání. Všechny panenky s tmavými vlasy, s červenou sukýnkou atd..... nebo jsme dávaly do dvojic panáky podle nějakého znaku.....

..... zkoušely jsme také tvořit dvojice, trojice, co je sudé, co liché.....prostě jsme se celkem „vyblbly“. Kiki na panáčky často vzpomíná.....

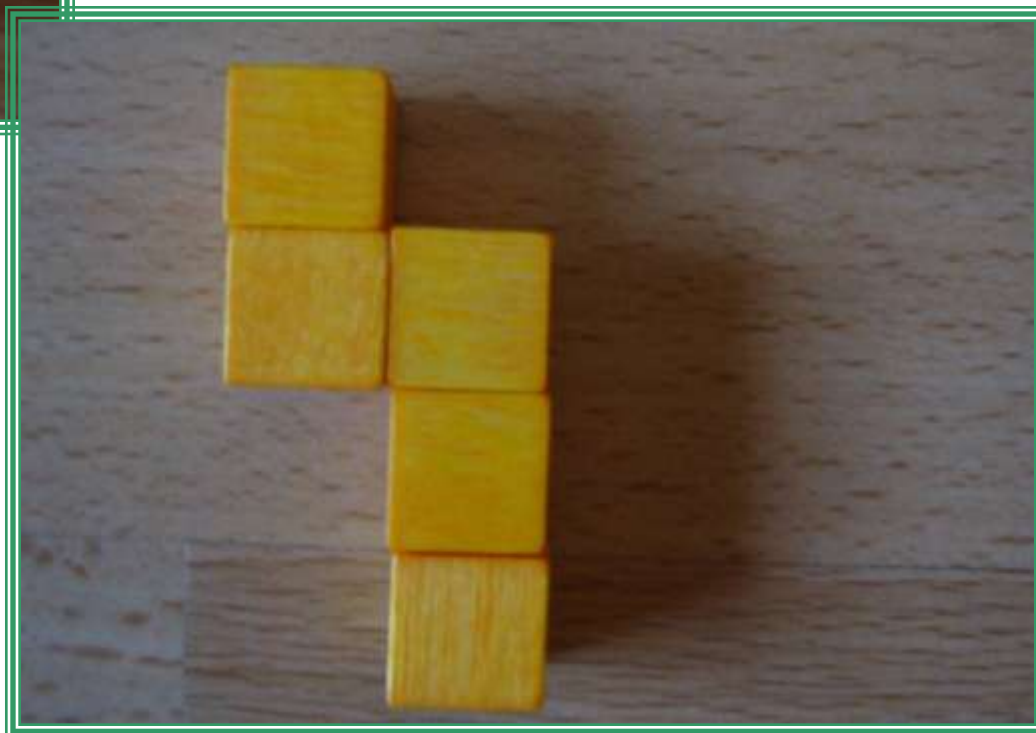

..... stavíme kostičky podle námětníků..... sestavy kostiček jsem si vyfotila a holčičky podle nich stavěly stavbu odpovídající počtem kostek, barvou i tvarem.....

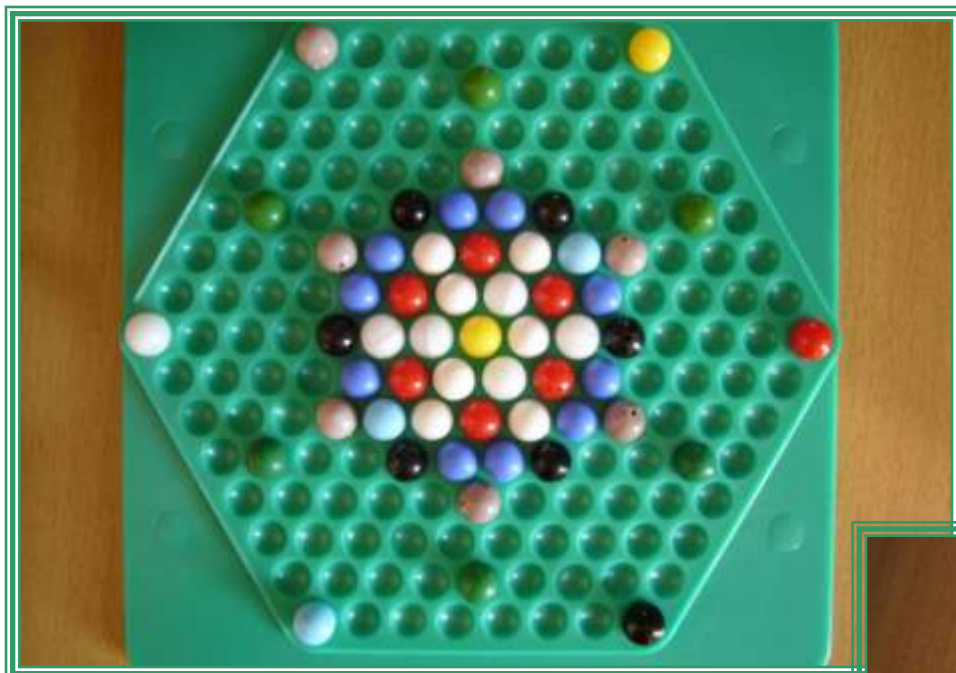
..... ani nevím, která fotografie je námětník a která stavba holek.....

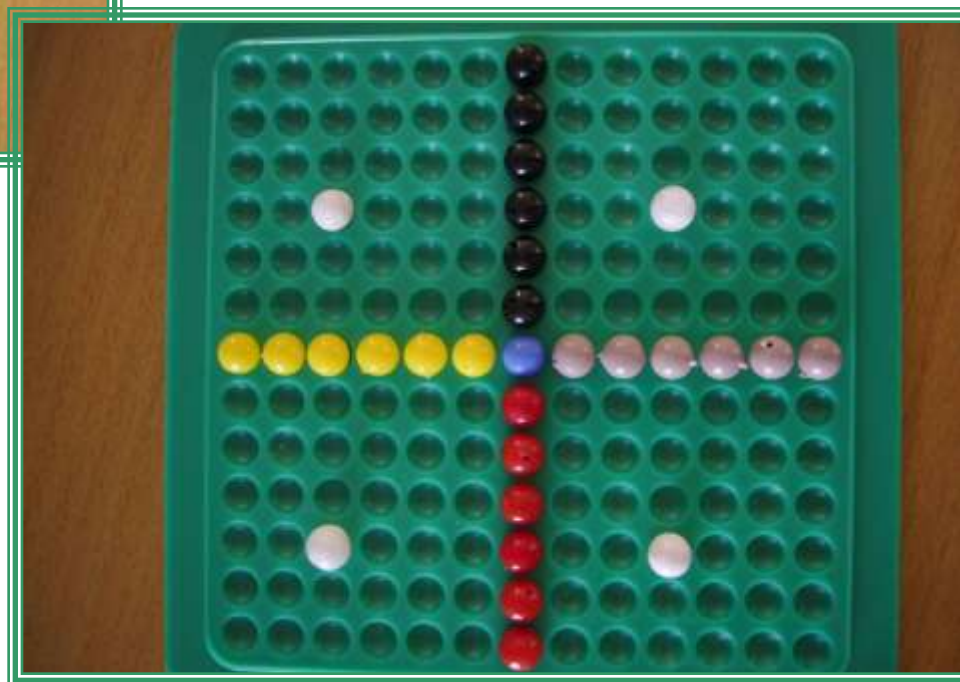
..... holky si skládaly z malinkých kostiček s magnetkem své stavby, vyfotily jsme je a potom stavěly stejnou.....

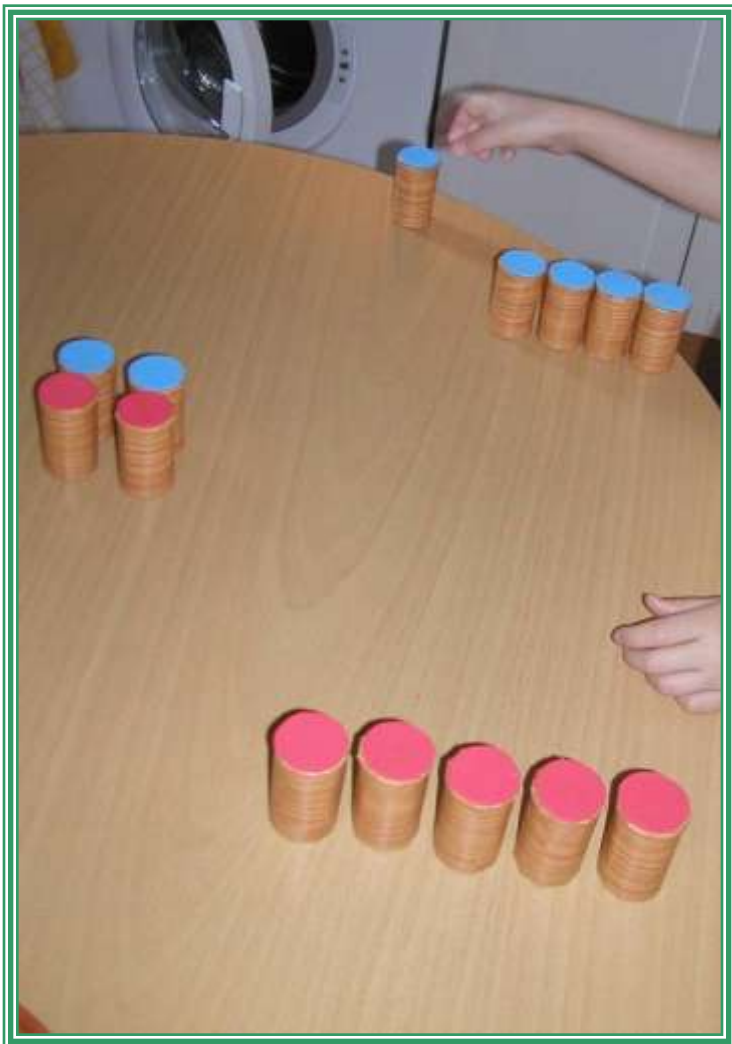
..... tentýž postup se starou pomůckou na korálkovou mozaiku.....

..... holky na tom bavilo nejvíce to, že si mohly samy vytvořit námětník.....

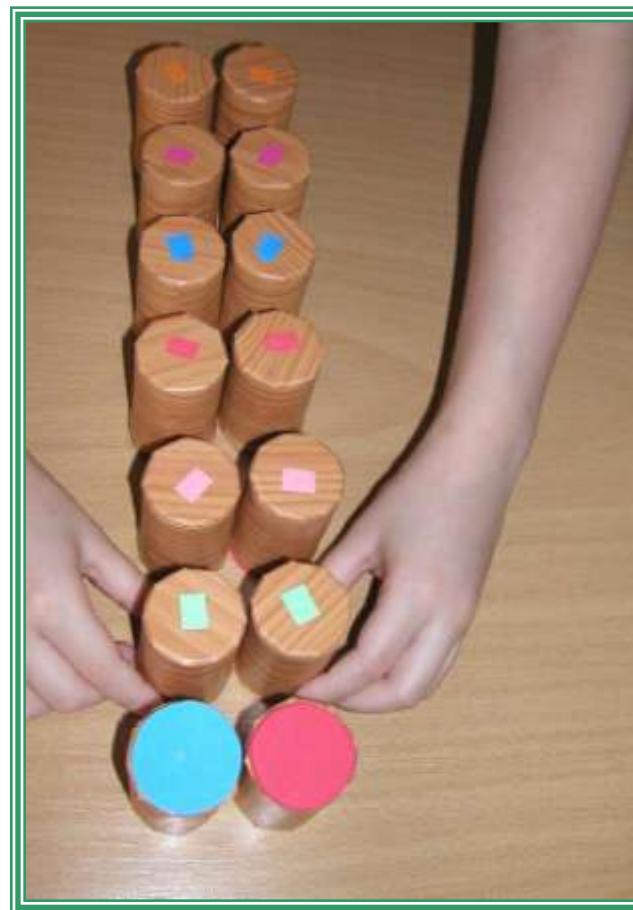

Sluchové válečky.

Velice jednoduše je lze vyrobit doma tak, že naplníme např. krabičky od kinofilmů různým materiálem. Lahvičky musí být vždy dvě stejně znějící, jedna označená červeně a druhá modře. A párujeme podle předem daného postupu, aby se holkám válečky nepletly. Obě tuhle aktivitu milují a stále se k ní vrací.

..... zespedu valeeku je barevna kontrola.....

Termické skleničky.

Do skleniček od přesnídávek jsem nalila různě teplou vodu – od horké až po ledovou, vždy ve dvou byla stejná teplota. A holky začaly teploty párovat. Systém znaly z práce se sluchovými válečky, takže nebyl problém.

..... Kontrola byla opět barevná na spodu lahvičky.....

..... ve druhé fázi jsme si přidaly samozřejmě i popisky ke skleničkám.....holky všechny termíny teplot znají, takže je lehce přiřadily.....

Jak vnímáme teplotu?

Pokus opět patří spíše do Kosmické výchovy. My jsme ho však použily jako navázání na smyslové vnímání teplot.

.....v jedné misce teplá voda, ve druhé studená, v modré misce vlažná.....

..... holčičky ponoří každá jednu ruku do studené a jednu do teplé vody a vydrží pár minut.....

..... poté ponoří obě ruce do vlažné a vnímají teplotu vlažné vody.....samy popisují co cítí, rukou ze studené vody cítí vlažnou vodu jako teplou, rukou z teplé vody ji cítí studenější.....ozývá se - ty brďo, jak je to možné.....????

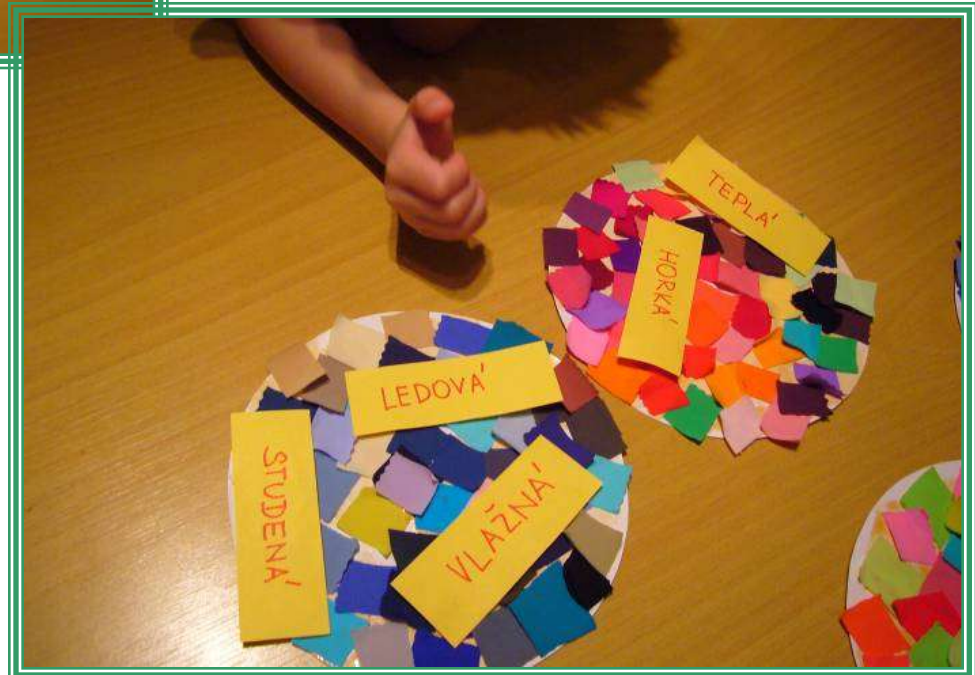
.....další, teď už jejich nápad byl, vyjádřit teploty barevně, moc se mi líbilo, jak která vnímá teplotu barev.....

..... možná v téhle fázi opět přesahujeme do kosmické výchovy, ale mnohdy není v mých silách najít moment, kdy jde o smyslovou výchovu a kdy už o „kosmickou“.....je pro mě důležité, že holky většinu práce dokáží kreativně rozvést do někdy neuvěřitelných rozměrů.....

..... pustily jsme se do výroby ledové a horké planety..... holčičky používaly kousky barevných látek, se kterými se hrají často.....

..... myslím, že práce dopadla úžasně.....

Pomůcku pro skládání odstínů barev jsem si vyrobila sama. Holky ji zvládly rychle, barvy je ale okouzlily. Na tuto pomůcku jsme navázaly mícháním barev – aktivita praktického života - barvy kapané do vody, míchání barev pomocí vodovek nebo temper atd.

..... a hotovo. Sluníčko má všechny paprsky.....

Pracujeme s tabulkami barev, na které přikládáme stejné odstíny. Pomůckou jsem připravila v době, kdy nastal obrovský zájem o barvy, jejich míchání a pojmenovávání.

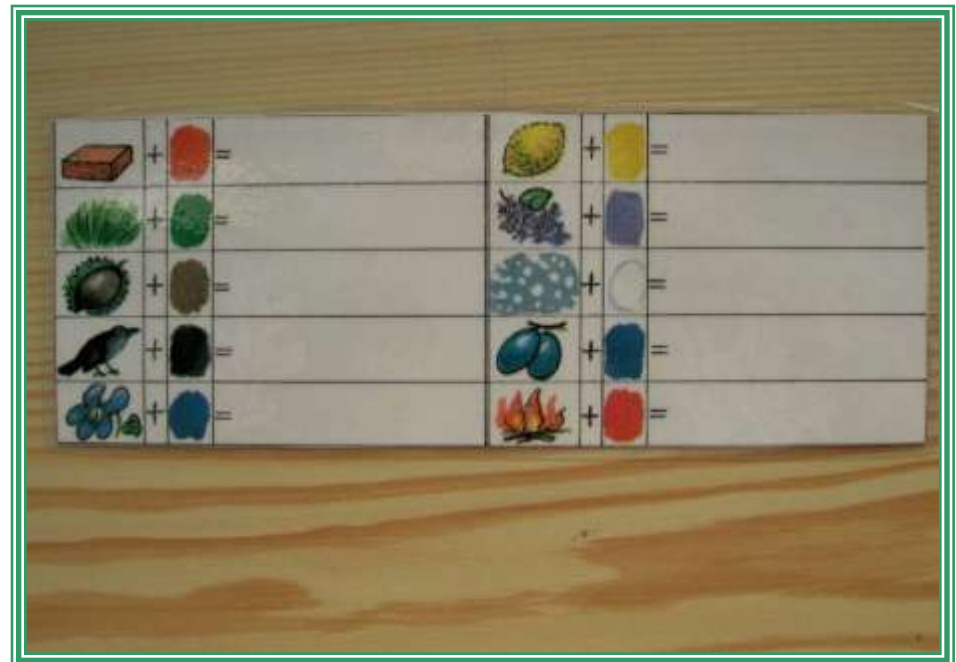

Obrovský zájem o barvy nastal na podzim, když se povídalo o zbarvování listů. Holky chtěly míchat a míchat.....Vyřešily jsme to pomocí dřevěné káči, na kterou si nasazovaly různě pomalovaná kolečka, která po roztočení vytvořila nejrůznější barevné kombinace.

S touto pomůckou bylo hodně legrace, holky se k ní často vrací a vymýšlejí další kombinace.jaká barva vznikne teď?...

Jak se která barva jmenuje – skládáme názvy barev ze dvou slov.

..... holčičky moc bavilo vymýšlení a skládání barevných kombinací..... staly se z nich módní návrhářky a připravovaly celé rodině barevné kombinace oděvů..... a krásné.....

..... Ve školce.....

kombinace barev na panáčcích, ani
jeden nesmí mít nikde stejnou
barvu.....joooo!!!! povedlo se.....

Párování látek.

Tato aktivita je velice jednoduchá, holky ji zvládly, ale jak je jejich dobrým zvykem, čekaly, co bude dál.....vybrala jsem látky, které vypadaly podobně, všechny mají hnědý odstín....

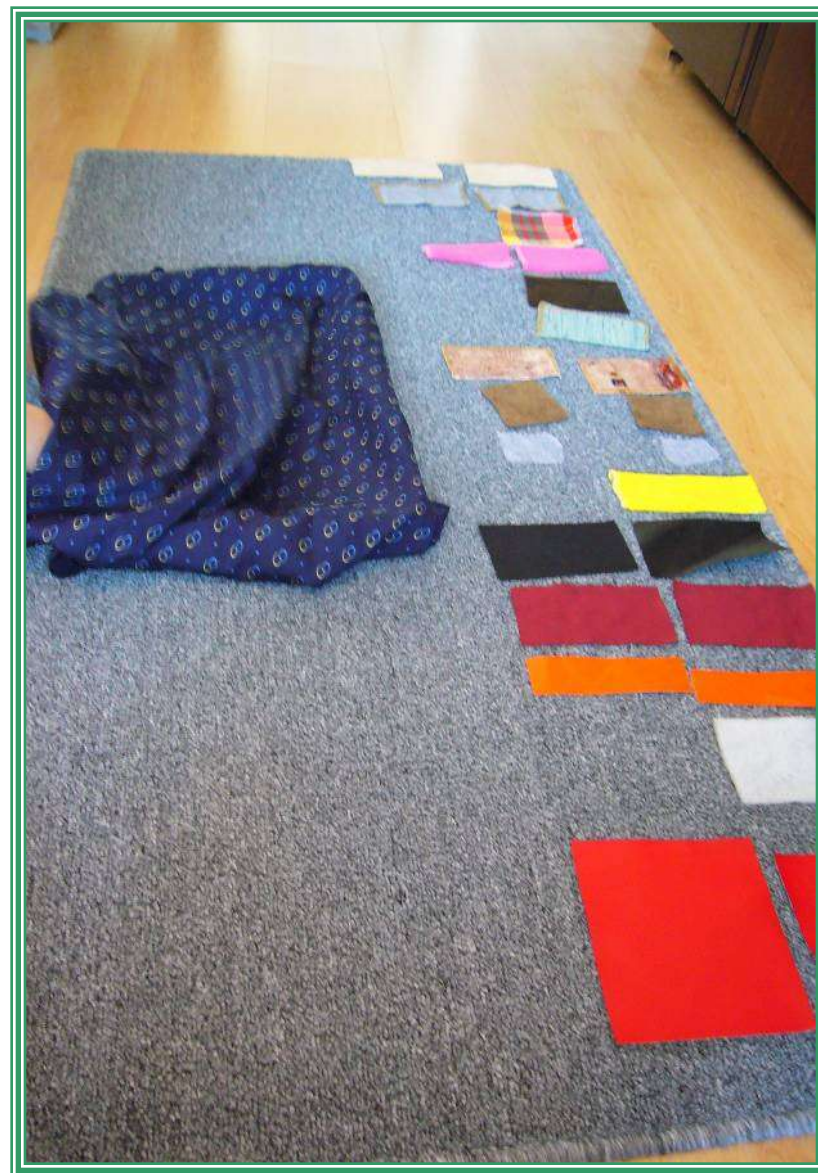
.....s pomocí hmatu a zraku je to hračka, takže zkusíme zrak vynechat.....látky jsou schované pod šátkem..... To už tak jednoduché není, ale velký problém to také není.....

..... při téhle těžší variantě je možné použít látky různých barev a materiálů.....tyl, kůži, koženku, bavlněnou látku atd.

.....holčičky samozřejmě chtěly vědět, jak se která látka jmenuje. Proto jsme na závěr párování ještě trojstupňovou výukou pojmenovávaly druhy látek, dokud holky neměly pocit, že se v nich orientují.....

V době, kdy holky začalo zajímat, k čemu jsou oči, ruce atd., vyrobila jsem jednoduchou pomůcku na třídění a přiřazování. Použily jsme ji poté, co jsme si se všemi smysly „pohrály“ - chuťové skleničky, termické lahvičky, sluchové válečky, párování látek atd.

Obrázky jsou použité z originál pomůcky půjčené z MŠ

Holčičky obrázky bez větších problémů roztřídily, pracovaly společně, používaly kontrolní kartu tam, kde byl obrázek nejasný atd.

..... ani přiřadit smyslový orgán není žádný problém.....

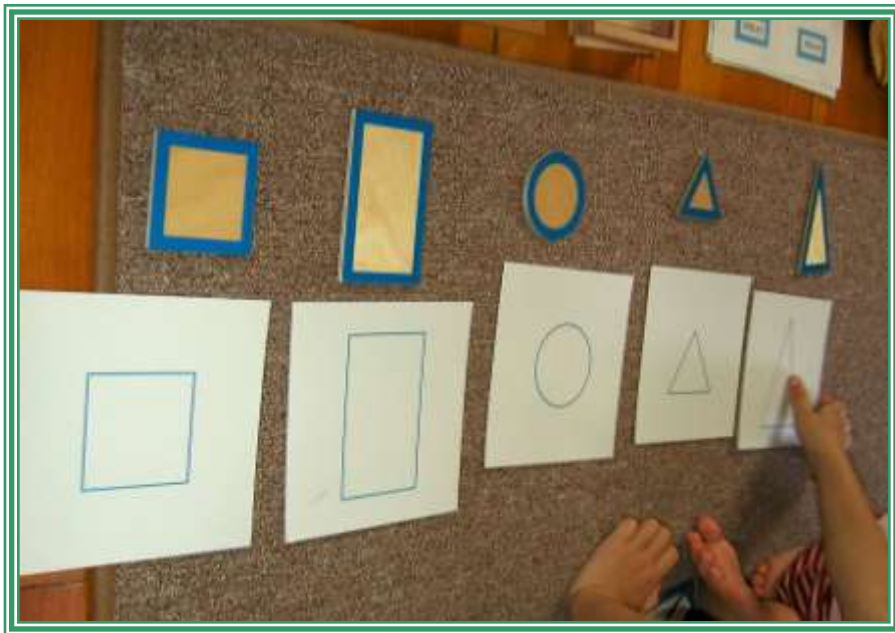

Na smysly jsme navázaly výrazy v obličejích. Holky si vyrobily různé obličejy. Materiál měly připravený, vystříhaný, pouze skládaly a lepily. Velká zábava. Obličejy jsou opatřené háčkem na pověšení a dlouho potom visely v pokoji.

Nápad dát obličejům jména vyšel od holčiček.... Pak už byl jen krůček k tomu, začít hrát hry, jak se kdo tváří a co se mu asi stalo.

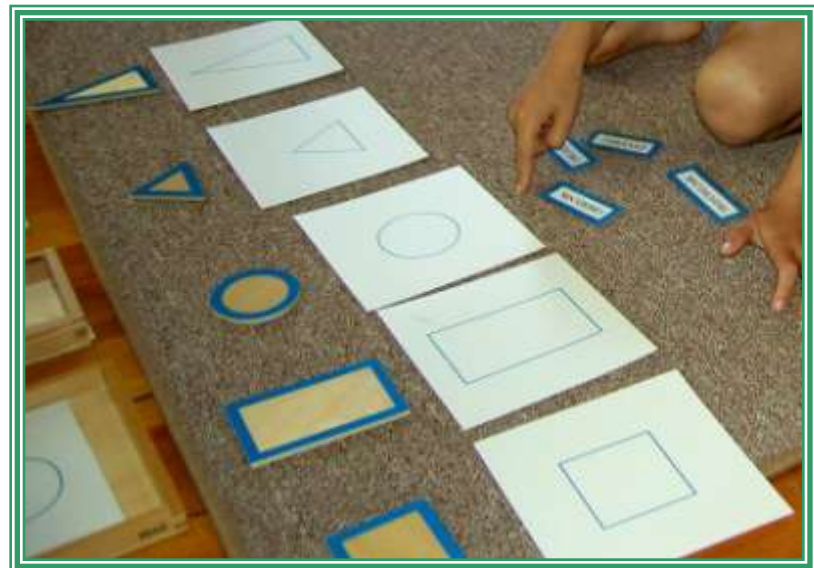
...ale vše vlastně začalo komunikační kostkou.....

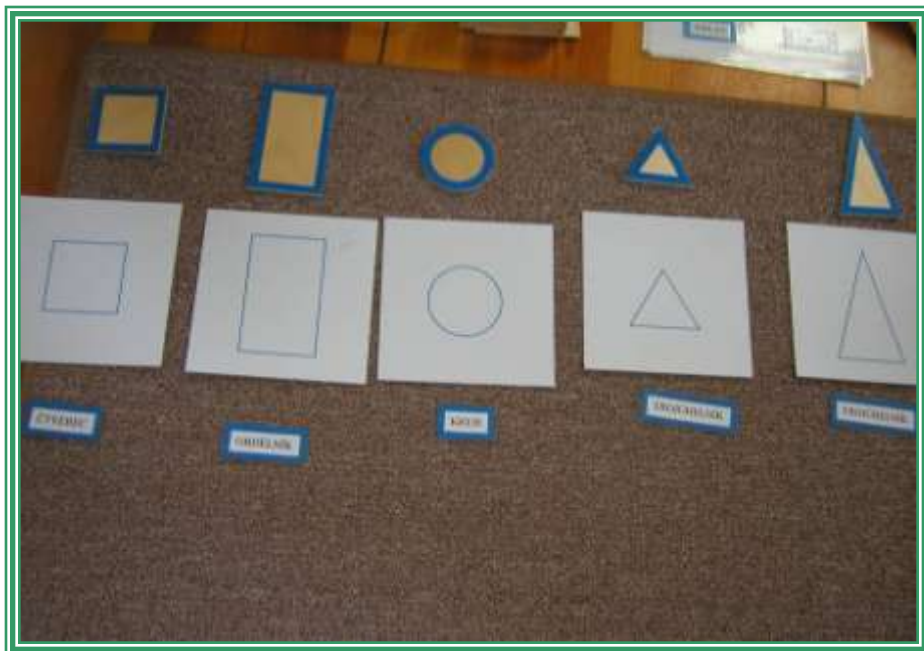

Geometrické tvary jsou prima, všude kolem nás je plno podobných tvarů.....

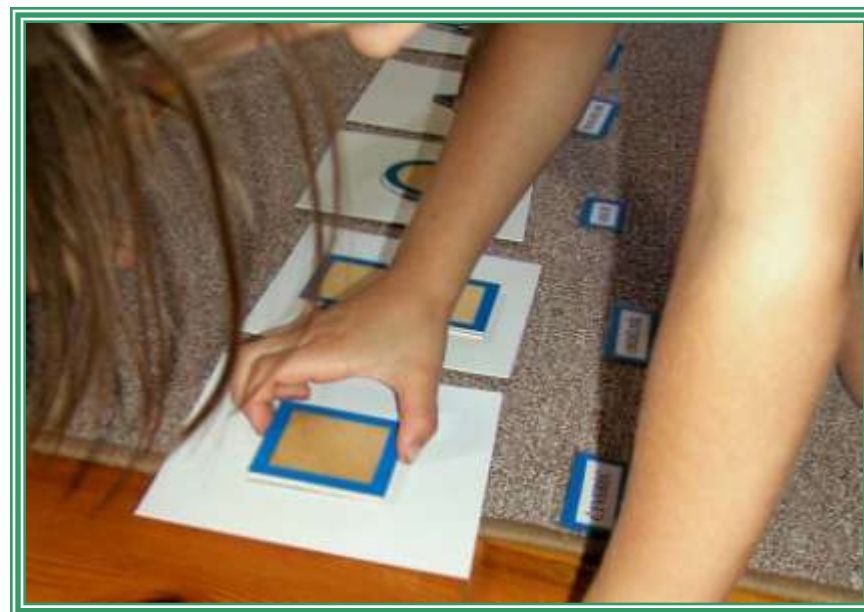
A jakpak se jmenují? Tenhle znám, tenhle znám. Tenhle neznám.....

No vida, už umím jejich názvy i přečíst, fajn, to jsem ráda. Já taky.....

Teď si tady budu chvíli ještě zkoumat.....

Geometrická tělesa. To jsou úžasné věci. Některé se koulí, některé ne.

Tak a ještě si zkontrolujeme, jestli se všechny tyhle opravdu koulí. Nepřeklápí se některé?

Koule je kulatá. Umím ji udělat i z
plastelíny.....

A tyhle jsou špičaté, nahoře píchají. Chci vědět,
jak se jmenují.....

Vida koule jako Zeměkoule nebo jako planety a Slunce. Kouli máme taky na zavírání od kamen, na křesle, balon je jako koule – ty bláho těch koulí kolem nás ale je..... To jsem zvědavá, jak to bude s válcem a s krychlí a s.....honem jdeme hledat.

Jé ony nám ty tělesa sem pěkně pasují.
Tohle se a tohle sem.....Jak jsi
poznala, že tohle patří sem? No protože,
když ho rozříznu, bude tam obdélník.....

Tyhle jejich objevy mě neustále dostávají
do úzkých.

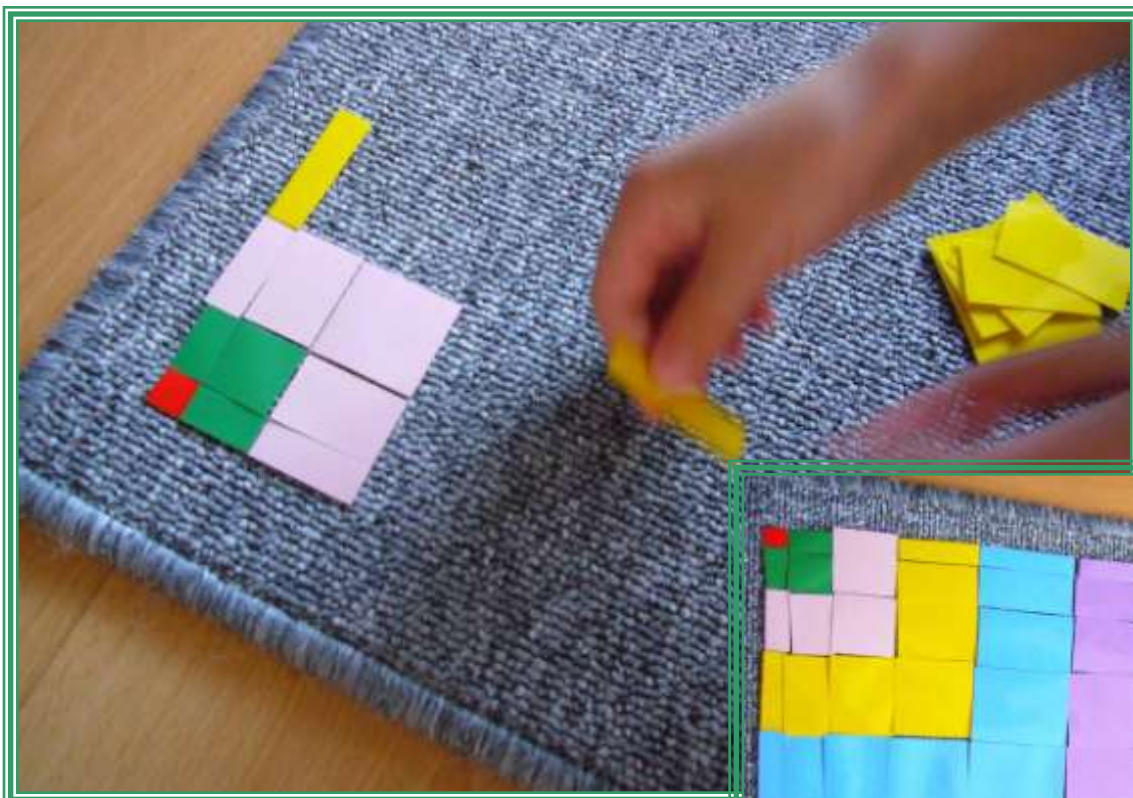
Už známe všechny názvy, chcete zkusit
poslepu hádat, které těleso najdete pod
ubrusem? To je tajemno, ale joooo-jde nám
to.....

Dekanomický čtverec.

Děsivý název, ale krásná pomůcka. S touto pomůckou jsem se seznámila až po absolvování kurzu, nadchla mě ale natolik, že jsem si ji podle originálu pro holky vyrobila a nabídla jim ji. Odezva byla hlavně později v matematice. S touto pomůckou se pracuje pouze smyslově, i když je to vlastně příprava na složité vzorce.

Pomůcka barevně odpovídá barvám korálků v barevném perlovém materiálu pro násobení. Holky to pochopily okamžitě, když pomůcku poprvé uviděly.

Práce se zvonečky.

Nejdříve jsme se učily se zvonečkem zacházet.

.....práce se stupnicí tónů byla už zajímavější.....zahrát tóny za sebou, zvonečky promíchat a zase sestavit stupnici.....je to složité, naštěstí je zespodu zvonků kontrola

..... a stupnice tónů je zase sestavená.....

..... a jak se jednotlivé tóny jmenují? Každá má jiné písmenko? Ne tyhle mají oba písmenko C.....

..... jedno C má nízký a jedno vysoký tón..... AHA..... A zkusíme a blbneme.....

..... a jaký ještě může být tón?.....no takový, jaký ho zahráme paličkou přece.....na hlas nebo potichu, rychle ho ztlumíme nebo ho necháme znít – takhle rozmlouvaly holky mezi sebou – tak jsem hned psala kartičky a už jsme přiřazovaly.....

Ještě že byl venku deštivý víkend
a my jsme si mohly zvonečků užívat.
Holky se do zvonečků úplně zbláznily.

..... hledáme stejné
tóny.....holčičky nechtěly pracovat
bez barevných názvů not.....

V řadě býlích zvonečků je jeden hnědý
proto, že jsem si půjčování zvonků ve
školce nevšimla, že si беру o jeden
méně. Holky to chápaly a neměly s tím
žádný problém.

..... a hledaly a hledaly stejné tóny a nemohly se nabažit.....

..... teď už sestavovaly holčičky stupnici tónů úplně lehce..... a když se stala chybička?..... nevadí, zkusíme to znovu.....

..... jééé, ty tóny jdou nahoru jako schody..... V bytě schody nemáme, tak nezbylo, než je postavit z dostupných předmětů..... a jedna holčička zvonila na zvonečky a zpívala tóny a druhá chodila po schodech nahoru a dolů..... a celé deštivé odpoledne bylo co dělat.....

..... a znovu a ještě dolů.....

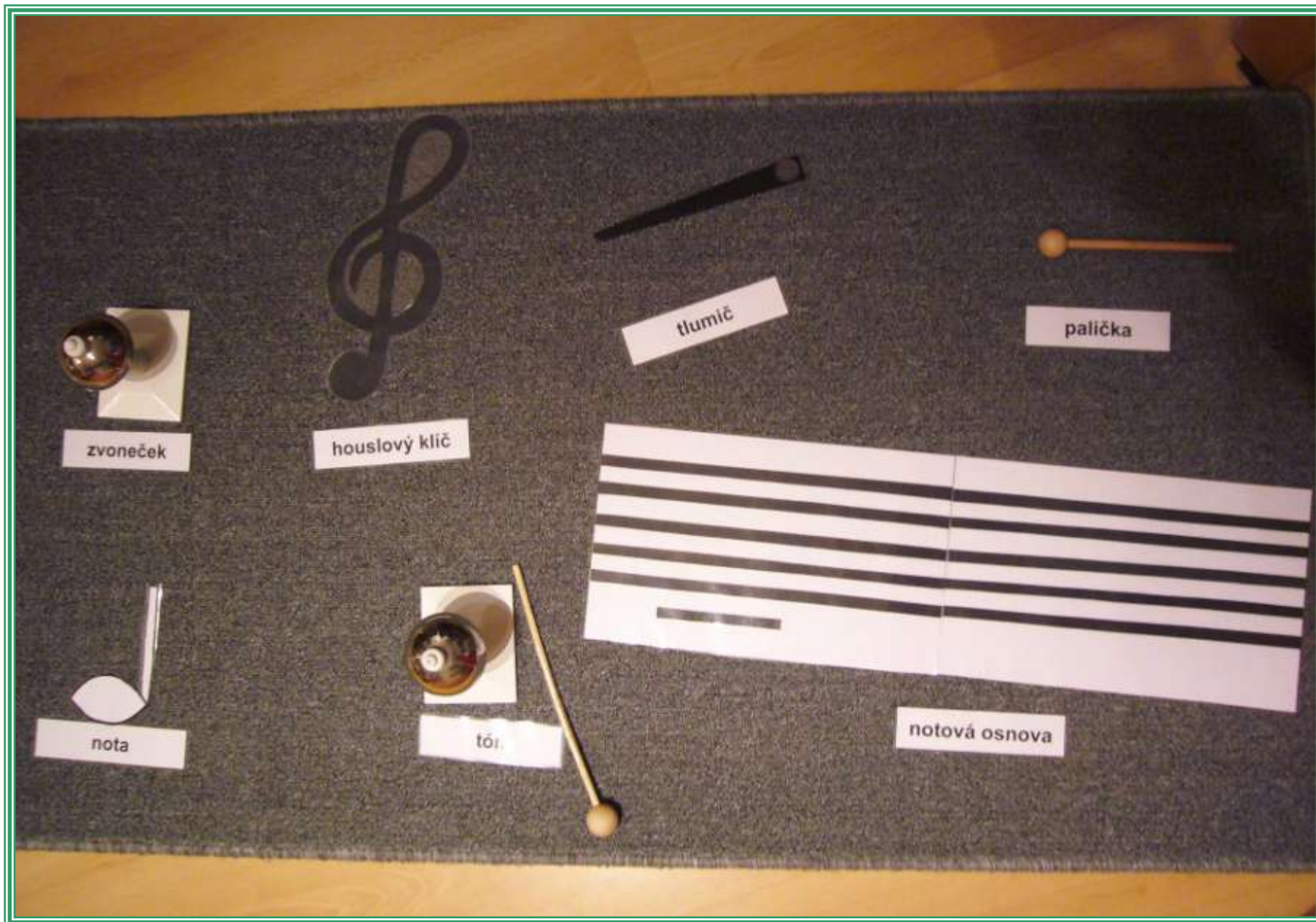

..... a měníme role,
Karolínce je z toho zase
úplné horko.....no, ono
chodit skoro celé
odpoledne po schodech
nahoru a dolů a ještě se
soustředit jestli nejdu
rychleji nebo pomaleji a
nešlapu na špatný
schod.....nevím, nevím,
jestli bych to zvládla.....

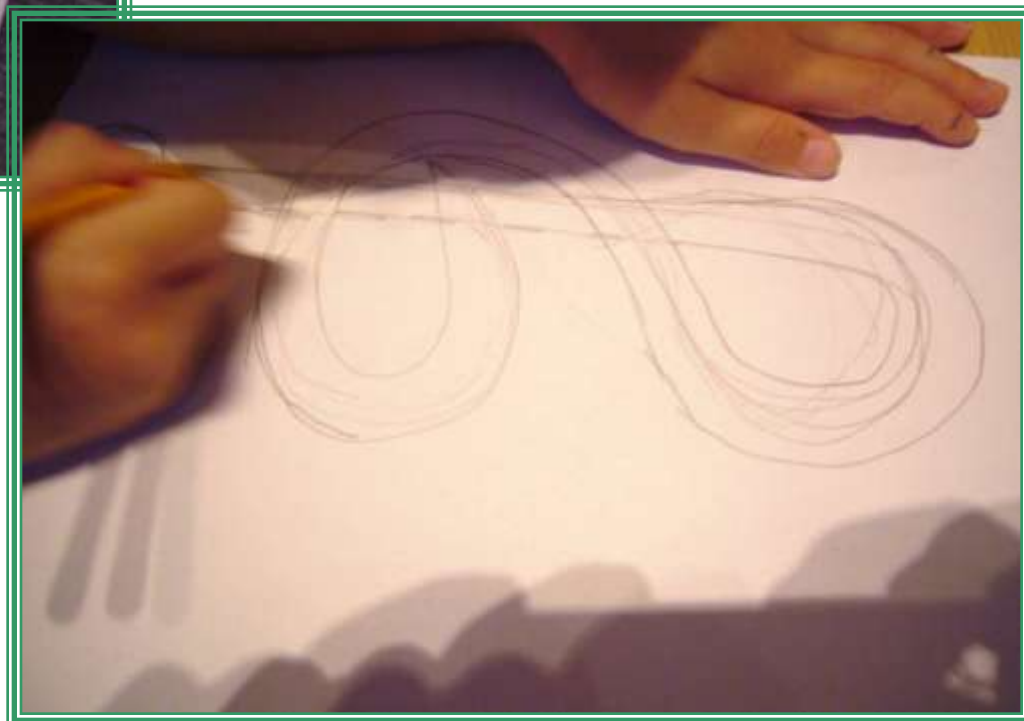
..... zkusíme přiřadit názvy k pomůckám, které používáme při práci se zvonečky..... některé známe a některé jsou nové.....

..... houslový klíč obě holky
přitahoval jak magnet.....
zkoušely ho obtáhnout prstem,
potom kreslit do krupice a
výsledek?.....

..... krásný houslový klíč.....

Noty.

Holčičky viděly zápis písně v notové osnově a hned začaly přemýšlet, proč jsou různé. Bílé, černé, s čárkou, s ocáskem.....co to znamená?

.... noty jsem vyrobila, povídaly jsme si, co která znamená a holky hrály délku tónu na zvoneček.....

..... později zkoušely seřadit noty podle jejich délky od nejdelší po nejkratší.... naštěstí je zezadu kontrola, takže chybičku zjistíme.....

..... jak se noty zapisovaly dříve ve starověku..... To je divné, žádné noty tam nejsou, snad tohle vypadá jako dnešní nota.....

..... tak už známe všechno základní, co potřebujeme k zápisu not do notové osnovy.....našly jsme notové papíry a pustily se do práce.....je to „makačka“, než pan skladatel vymyslí a napíše písničku.....

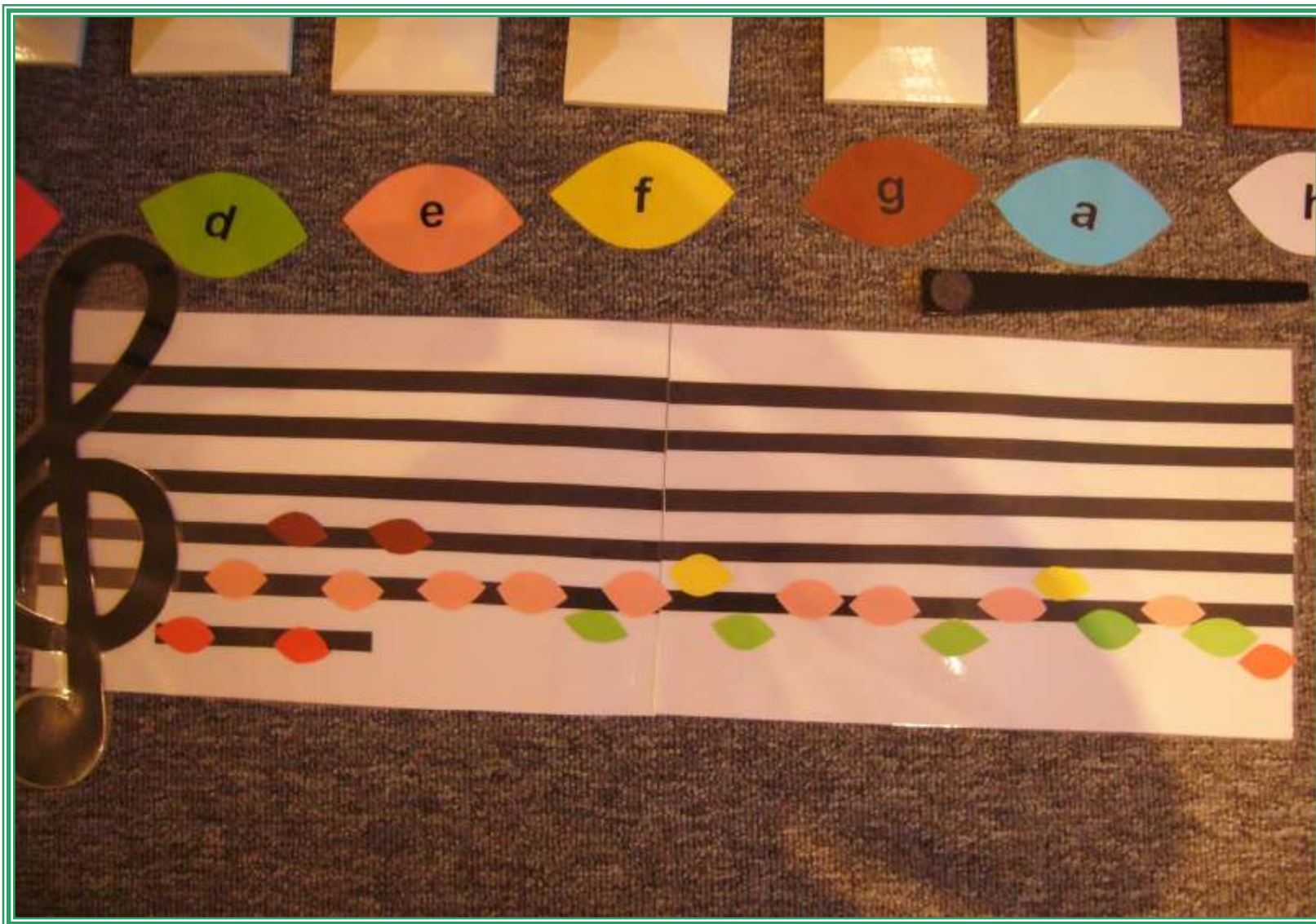

..... holky toužily zapsat si do osnovy opravdovou písničku.... Já ale neznám jinou než
Ovčáky a Kočka leze..... Ovčáci zvítězili.....

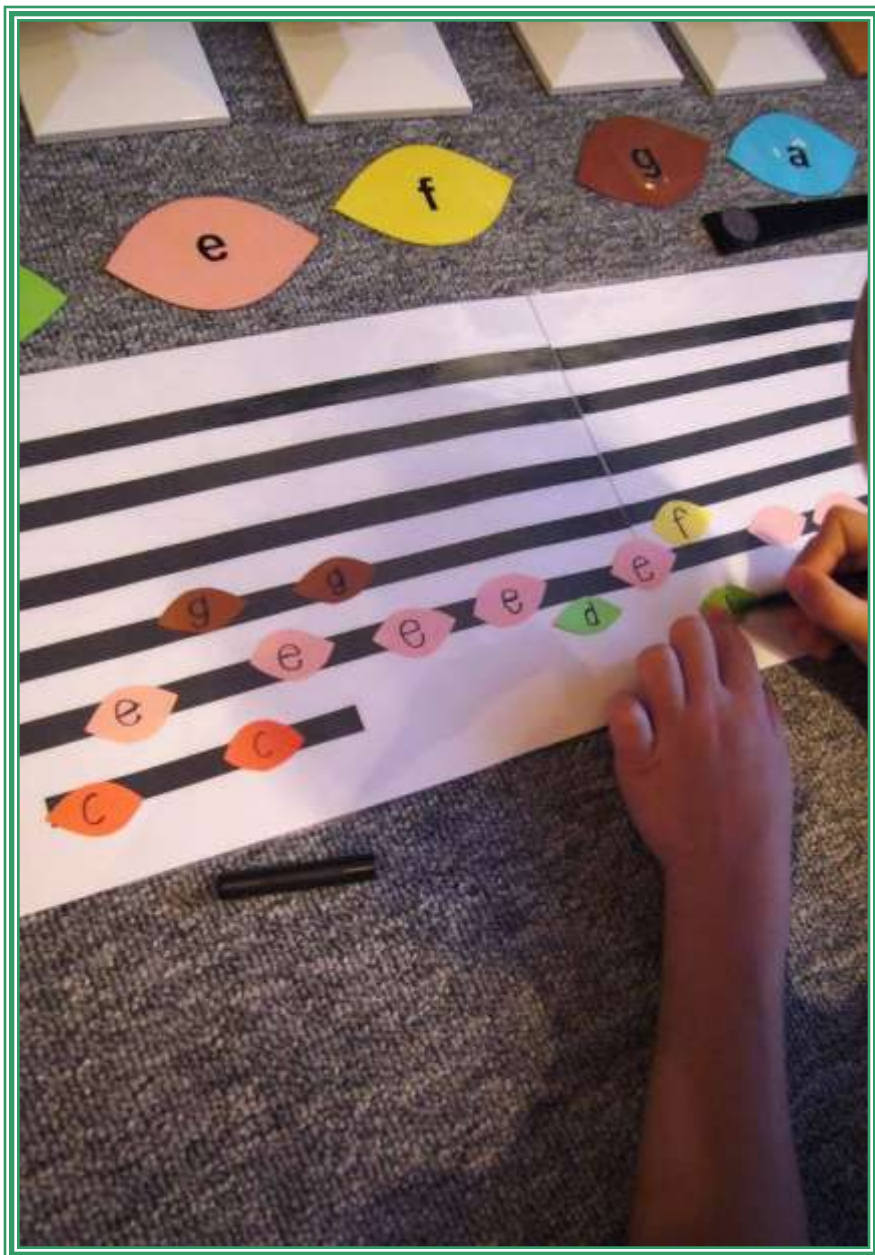

..... Nejdříve se holčičky naučily hrát Ovčáky na zvonečky, začaly si je zpívat ne slovy ale názvy not.....vyrobila jsem jim dostatek barevných malých notiček a ony postupně samy celou písničku zapsaly do notové osnovy.....

..... úžasná práce, holčičky se vyřádily a na konci následovaly šťastné výkřiky „HURÁÁÁÁ“.....

..... výsledek práce.....

..... rozhodně holkám nestačilo notičky pouze vyskládat do osnovy, musely je ještě popsat názvy.....

.....pak už jen vzaly „klavírek“ a zahrály Ovčáky na klávesách.....

.....a radost byla obrovská..... občas se ke klavírku vrátí a zahrají krásně svoji 1. PÍSNÍČKU, jak pyšně říkají.....

..... zkoušely jsme, jak znějí
skleničky naplněné vodou do
různé výšky – takové zvonečky
po domácku.....

..... tenhle tón je nejvyšší a
tenhle nižší.....nejnižší je
tenhle.....

..... a co když naplním všechny skleničky stejně?..... no, moc stejně to nezní, musím občas trošičku vody přilít.....tak teď už snad.....

S pomůckami na Smyslovou výchovu není úplně jednoduché doma pracovat, protože jsou náročné na výrobu a originální pomůcky jsou drahé. Moje holčičky každou z pomůcek dost prožívaly a skutečně si ji užily. Mohly jsme takto pracovat skutečně jen díky tomu, že nám bylo umožněno si pomůcky půjčit domů ze školních zařízení.

Bohužel nemám z práce se smyslovým materiálem více fotografií. V době, kdy byl smyslový materiál u nás doma hodně oblíbený, jsem netušila, jaké bude téma mé diplomové práce, tudíž jsem nefotila tolik, jak bych teď potřebovala.

Pracovaly jsme prakticky se všemi pomůckami, se kterými jsem se seznámila na přednáškách v MŠ Kladno. Doma jsem si vyrobila sluchové válečky, což nebyl velký problém. Právě sluchové válečky je pomůcka, ke které se holky mnohokrát vrátily. Opakovaně jsme si také půjčovaly barevné válečky bez úchytů, které se jim líbily pro možnost porovnávání, proměřování atd.

Ne příliš oblíbené byly konstrukční trojúhelníky, naopak velkým hitem byly obě krychle, jak binomická tak trinomická.